

проявлення у сук через 15–20 хв після введення препарату побічних явищ: блювоти, актів дефекації і сечовипускання.

В контрольній групі тварин, яким методи попередження вагітності не застосовувалися, всі 9 сук, що були після природного осіменіння, стали цінними.

Отже, застосування сукам зразу після осіменіння месаліну, з метою попередження вагітності, а також просольвіну для переривання 8–10-ти денної цінності забезпечує 100 % ефективність.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Штучне осіменіння собак / В.Й. Любецький та ін. К.: ТОВ «Анва-прінт», 2008. 40 с.
2. Jeffcoate I.A., Urinary L.H. Plasma LH and progesterone and their clinical correlates in the periovulatory period of domestic bitches. *J Rep Fert Suppl.* 1997. №51. P. 267–275.

УДК 636.7.09:618.39:615.256

КУЧМАЙ К.Р., магістрантка

Науковий керівник – **ІВАСЕНКО Б.П.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРАПІЇ КОРІВ ЗА МАСТИТУ

Анотація. Розвиток молочного скотарства значною мірою стримується поширенням різних хвороб серед корів, і у першу чергу, маститом. Мастит – запалення молочної залози, яке розвивається внаслідок дії термічних, хімічних, механічних та біологічних факторів і характеризується патологічними змінами у секреті та тканинах молочної залози. В зв'язку з широким розповсюдженням та нанесенням значних економічних збитків, санітарною загрозою для людини, рішенням II Всесвітнього симпозиуму вірусологів, імунологів та інфекціоністів, мастит корів віднесений до першочергових проблем науки та практики ветеринарної медицини.

Ключові слова: мастит, корови, новокаїн, айніл, мастіет-форте.

Мастити протікають без чітко виражених клінічних ознак в 70–90 % випадків, тобто латентний мастит. Загибелі корів у таких випадках, як правило, немає.

Несподіваної появи й масової передачі від хворих до здорових корів, як, наприклад, при ящурі, також не встановлено. Проте тварини, хворі на мастит, мають менші надої, а після одужання окремі корови можуть втрачати здатність виробляти молоко через атрофію однієї або кількох долей вим'я. Дана хвороба супроводжується великими економічними витратами, які складаються з прямих та непрямих збитків. Основними збитками є: зниження молочної продуктивності, зростання захворюваності телят, погіршення харчових якостей молока та молочних продуктів, збільшення кількості неплодних корів та витрати на організацію і проведення терапевтичних заходів [1].

Наявність досвіду боротьби з маститами корів, що заснований на проведенні окремих, часто лише одноразових заходів з діагностики, терапії та профілактики цієї хвороби, дає їх незначну ефективність. Саме тому, необхідно організовувати планові системні заходи боротьби з маститами корів, що дасть змогу приймати міри для дещо більшого виробництва молока, підвищення його харчових і санітарних якостей та зниження його собівартості [2].

Зважаючи на названі вище проблеми і аргументи метою досліджень було вивчення поширеності й причин виникнення маститу в корів та розробки комплексу заходів з діагностики, терапії та профілактики запалення молочної залози.

Робота проводилася на молочно-товарній фермі ПП «Хвиль-Агро» Золотоніського району Черкаської області.

Матеріалом для досліджень були корови голштинської молочної чорно-рябої та червоно-рябої породи віком 3–8-ти років молочною напрямку, середньої й вище середньої вгодованості, клінічно здорові та хворі на мастит, а також секрет, отриманий з їх молочної залози.

Для лікування тварин першої групи застосовували внутрішньом'язово айніл у дозі 3 мл на 100 кг маси тіла з інтервалом 24 години та коротку новокаїнову блокаду нервів вим'я за Д.Д. Логвиновим – 1,0 % розчин новокаїну у дозі 100 мл до настання клінічного одужання. Інтервал між введеннями 48 годин.

Тваринам другої групи інтрацистернально в уражену частку вводили мастіет-форте у дозі 10 мл двічі на добу та робили коротку новокаїнову блокаду нервів вим'я за Д.Д. Логвиновим – 1,0 % розчин новокаїну у дозі 100 мл. Повторне введення новокаїну проводили з інтервалом 48 годин.

За статистичними даними та даними звітної документації служби ветеринарної медицини, також за результатами власних досліджень, ми встановили поширення хвороб молочної залози в корів, які утримуються у господарстві.

Клінічна форма маститу реєструвалася у 74 гол. (30,8 %), захворіли повторно 16 гол. (21,6 %). Індурацію часток вим'я, як ускладнення маститу, діагностували у 7 голів (2,9 %), з них у 5 гол. (2,1 %) – однієї частки і у 2 гол. (0,8 %) – двох долей.

Із клінічних форм маститу найбільше реєстрували: серозний 26 гол. (35,1%), катаральний – 17 гол. (22,3 %), гнійно-катаральний – 14 гол. (18,9 %), інші форми маститу діагностували значно рідше (12,1-10,8 %). За проведення диспансеризації в деяких корів виявили аномалії сосків, індурацію та атрофію часток вим'я, що вказує на непридатність їх до машинного доїння.

Нами було зроблено аналіз щодо поширеності маститу серед корів у різні фізіологічні періоди: запуск, сухостій, післяродовий період, лактація. З цією метою аналізували результати власних досліджень, матеріали звітної документації господарства та служби ветеринарної медицини.

Дослідження ефективності методів терапії корів за серозного маститу провели на 24 коровах чорно-рябої та червоно-рябої голштинізованої молочної породи віком від 3-х до 8-ми років, з середньодобовою молочною продуктивністю за 2020 р. 16,3 кг. У всіх цих корів діагностували серозну форму маститу. За принципами аналогів, з урахуванням віку, фізіологічного стану, молочної продуктивності, характеру патологічного процесу і кількості уражених долей молочної залози, було сформовано дві групи тварин по 12 голів у кожній. З метою терапії корів за серозного маститу застосовували айніл, мастіет-форте і 1,0 % розчин новокаїну.

Ефективність терапії корів, хворих на серозний мастит, в першій групі була високою. Всі 12 корів одужали, тривалість лікування була 3,5 доби, на одну корову витрачено 15 мл айнілу та 100 мл 1,0 % розчину новокаїну. Рецидивів захворювання у тварин цієї групи не спостерігалось. Зниження продуктивності молока було 7,2 %, що на 1,4 % менше у порівнянні з тваринами другої групи.

У контрольній групі тварин, де для лікування застосовували мастіет-форте внутрішньоцистернально та 1,0 % розчин новокаїну, ефективність була нижчою. Тривалість лікування була 4,5 діб, у однієї корови зареєстрували рецидив хвороби. Молочна продуктивність знизилася на 8,6 %.

За результатами досліджень можна зробити висновок, що комплексна терапія - поєднання внутрішньом'язових ін'єкцій, антибактеріальних препаратів з надвименним введенням новокаїну за Д.Д. Логвиновим, сприяє більш високій концентрації антибіотиків у крові та тканинах молочної залози і відповідно підвищенню показників ефективності терапії. Так, комплексне застосування препаратів айніл і патогенетичної терапії за серозного маститу сприяє одужанню всіх корів за 3,5 доби після початку лікування. Прояв рецидивів хвороби у тварин даної групи не спостерігався, а зниження молочної продуктивності в середньому, було 7,2 %.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Балім Ю.П., Новиков В.М. Поширення субклінічного (прихованого) маститу у корів. *Ветеринарна медицина: Міжвідомчий тематичний науковий збірник*. Х.: ІЕКВМ, 2000. Т.2. № 78. С. 17–19.

2. Івченко В.М., Краєвський А.Й., Ярошно Я.М., Краєвський С.А. Мікробна контамінація вим'я корів при маститі. *Ветеринарні науки: Зб. наук, праць Луганського НАУ*. 2007. 78/101. С. 247–250.

УДК 636.7.09:618.19-002

ЩУК Н.В., магістрантка

Науковий керівник – **ІВАСЕНКО Б.П.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МАСТИТ У СУК (ЕТІОЛОГІЯ, ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ)

Анотація. Хвороби молочної залози у сук досить поширені і виникають вони під впливом забитих ділянок, поранень, інтоксикацій, вагітності, шлунково-кишкових розладів, затримки залишків плаценти в матці та залишкових запальних процесів у ній. Важливе значення у виникненні хвороб молочної залози або маститів має мікробний фактор, патогенний вплив якого проявляється як безпосередня причина маститу або як фактор, що ускладнює його перебіг. Мікроорганізми можуть проникати в тканини молочної залози через сосковий канал (галактогенний шлях), через рани, садна, тріщини шкіри та сосків (лімфогенний шлях) або з кров'ю (гематогенний шлях) [1].

Ключові слова: собаки, мастит, біосегталова мазь, енроксил, молочна залоза.

Своєчасна диференційна діагностика мастопатії, їх дієва профілактика та якісна терапія дозволяє зберегти репродукцію племінних породистих собак та забезпечити їх кваліфіковане розведення. Даній проблемі присвячено не мало робіт, але, на жаль, у них не відображена проблема диференційної діагностики хвороб молочних залоз та широкого застосування методу патогенетичної терапії. Часте захворювання лактуючих сук на мастит призводить до розладу шлунково-кишкового тракту та загибелі приплоду. В окремих випадках запущеного стану суки та несвоєчасного надання допомоги, можлива загибель самої матері за контамінації з анаеробною мікрофлорою [2].

Метою роботи було вивчення хвороб молочної залози у сук, методи їх діагностики та терапії.

Робота виконувалася в умовах приватної ветеринарної лікарні «На Максимовича», м. Вінниця у 2018–2021 рр.

Матеріалом служили суки різних порід та вікових груп, які утримувалися переважно в умовах міських квартир. Для даної роботи був проведений аналіз історії хвороби 77 сук, хворих на різні форми маститу.

Попередній діагноз ставили на підставі клінічних та додаткових досліджень. Підтвердженням діагнозу слугували дослідження секрету та характерні зміни стану оточуючих тканин та інших пакетів молочної залози. Сумнівні випадки до уваги не брали і в роботу не були включені, таким чином, було всього досліджено 45 тварин, з яких мали:

- запальний набряк одного і більше молочних пакетів – 12 (26,6 %);
- катаральний характер запалення з наявністю зміни секрету і пластівців казеїну – 18 (40,0 %);
- гнійне запалення – 15 (33,3 %).

За нашими даними, найбільша кількість тварин з ознаками маститу зустрічається у віці 6, 7, 8, 9, 10 років. Однак дані досліджень дають лише загальне уявлення вікових груп щодо маститу.

Аналіз одержаних даних не дозволяє нам чітко виділити групу ризику, залежно від віку для собак дрібних порід. У цих порід кількість тварин з діагнозом катаральний і гнійний мастит порівняно з кількістю тварин більш крупних порід визначали значно рідше. Це можна пояснити деякою породною схильністю сук дрібних порід до розвитку ендокринних змін, що в подальшому, на нашу думку, призводить до виникнення естрогенемії, а пізніше і до маститу при порушеннях умов утримання самок.